

גמרא

הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בביאור 'אבנים שהם לצרכה' השנויים במשנתנו. מבררת הגמרא: מאי 'אבנים שהן לצרכה' הכלולים במכירת השדה. מבארת הגמרא: הָכָא תְּרִינּוּ – בבבל פירשו שהם אֲבָנֵי דְאֶבְכָּא – אבנים גדולות שמניחים על העומרים כדי שלא יתפורו ברוח, וכיון שמיחדות לשדה זו ואין מזוים אותם ממנה לעולם, נחשבות כמחוברות לשדה. עוֹלָא אָמַר, הם אֲבָנִים תְּסֻדוֹת בְּשֵׁדָה לְגֵדָר – לצורך בניית גדר לשדה. שואלת הגמרא: וכי רק אבנים ה'סדורות' בשדה הם בכלל המכירה, והא תְּנִי רַבִּי חִיָּא בבריתא, שמכר בכלל השדה אֲבָנִים 'צְבוֹרוֹת' לְגֵדָר – אבנים שנאספו לצורך בניית הגדר, אף על פי שאינם סדורות. מיישבת הגמרא: אין לגרוס 'צְבוֹרוֹת', אלא תְּנִי – תשנה בבריתא, אבנים פְּדוֹרוֹת לגדר.

שנינו בבריתא (לפנינו עמ'), שנחלקו רבי מאיר ורבנן מה כלול במכירת כרם, דעת רבנן שרק תשמישים הקבועים ומיוחדים לכרם כלולים במכירה, ורבי מאיר סובר שגם תשמישים שאינם קבועים כל כך הרי הם מכורים בכלל הכרם. וכן גבי מכירת שדה מחלוקתם קיימת. וכיון שבדין תשמישי השדה השנויים במשנתנו לא נחלקו רבי מאיר ורבנן, לכן תבאר הגמרא להלן כל תשמיש ותשמיש המובא במשנתנו, באיזה אופן הוא מכור לפי רבי מאיר ובאיזה אופן אף רבנן מודים שהוא כלול במכירה. עתה מבארת הגמרא באיזה אופן 'אבנים שהם לצרכה' כלולות במכירה לפי רבי מאיר ולפי רבנן: הָכָא תְּרִינּוּ – לפי מה שפירשו בבבל, שאבנים אלו הם אֲבָנֵי דְאֶבְכָּא – אבנים שמניחים על העומרים, יש לפרש שֶׁלְרַבִּי מֵאִיר מדובר באופן דְּמִתְקַנֵּן – שרק התקין וזימן אותם לצורך שימוש בשדה, אִם עַל גַּב דְּלֹא מִתְקַנֵּן – שעדיין לא הניחם בתוך השדה, שכיון שעשויות לשמש בשדה הרי הם מכורות בכללה. ואילו לְרַבִּנָּן הסוברים שרק תשמישים הקבועים בשדה מכורים עממ', צריך לפרש שדין זה שהאבנים מכורות הוא דווקא באופן דְּמִתְקַנֵּן – שמונחות בתוך השדה, כיון שרק באופן זה הם נחשבות לתשמיש קבוע, אבל אם היו מתוקנות ועדיין לא היו מונחות בשדה, אינם מכורות בכלל השדה. וכן לעוֹלָא דְאָמַר ש'אבנים שהם לצרכה' הם אֲבָנִים תְּסֻדוֹת לְגֵדָר, יש לפרש שֶׁלְרַבִּי מֵאִיר מדובר באבנים דְּמִתְקַנֵּן – שהתקנים לצורך בניית הגדר, אִם עַל גַּב דְּלֹא סָדְדוּן זו על גב זו, שאף הם כלולות במכירה, ואילו לְרַבִּנָּן, דין זה שהאבנים מכורות הוא דווקא באופן דְּסָדְדוּן זו על גב זו בשדה לצורך בניית הגדר, שכיון שעשה בהם מעשה גדול, הרי הם נחשבות כתשמיש קבוע וחשוב.

שנינו במשנה: וכן כלל במכירה את תְּקִינָה שֶׁבְּכֶרֶם שֶׁהוּא לְצִדְכּוֹ. בתחילה סברה הגמרא שכוונת המשנה לקנים הגדלים בקרקע. שואלת הגמרא: קָנִים מֵאִי עֲבִידְתֵּיהּ – לאיזה צורך משמשים קנים אלו בכרם. מיישבת הגמרא: אֲמַר רַבִּי יוֹנָאי – בבית מדרשו של רבי ינאי, אין הכוונה לקנים הגדלים בכרם, אלא לקנים הַמְּחוּלְקִין ומפוצלים בראשם שֶׁמְעִידִים אותם תַּחַת הַתְּקִינָה, כדי שיהיו ענפיו הגפן זקופים ולא יגררו האשכולות על גבי הקרקע.

מבארת הגמרא באיזה אופן הקנים כלולים במכירה לפי רבי מאיר ולפי רבנן: לְרַבִּי מֵאִיר הקנים כלולים במכירה באופן דְּמִשְׁפִּינֵן – שהוחלקו לצורך שימוש הכרם, אִם עַל גַּב דְּלֹא מוֹקְנֵן – שאינם נעוצים ועומדים בקרקע, כיון שעשוים לשמש את השדה. ואילו לְרַבִּנָּן, דין זה שהקנים מכורים הוא דווקא באופן דְּמוֹקְנֵן – שכבר נעוצים ועומדים בקרקע.

שנינו במשנה: וכן כלל במכירה את הַתְּבוּאָה הַמְּחוּפְּרֶת לְתַרְקָע וכו'. מבארת הגמרא את החידוש בדין זה: וְאִם עַל גַּב דְּמִשְׁפִּינֵן לְמִיתְחָד – שהגיע זמנה של התבואה ליקצר, וכל העומד ליקצר בקצור דמי', מכל מקום לגבי מכירה היא עדיין נחשבת כמחוברת לקרקע ונמכרת עם השדה.

שנינו במשנה: וכן כלל את חֵיצַת הַקְּנִים – הרבה קנים היוצאים מקלח אחד שגדלים בקרקע הַפְּחוּתָה מִבֵּית רוֹבַע. מבארת הגמרא את החידוש בדין זה: וְאִם עַל גַּב דְּאִילָמִי – שהקנים היו גסים ועבים,

אין אומרים שהם חשובים ולא יכללו במכירה, אלא כיון שגדלים בקרקע פחותה מבית רובע, הרי הם בטלים לגבי השדה ונמכרים עממ'. שנינו במשנה: וכן כלל את הַשְּׂוֹמֵרָה – סוכת השומרים שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה בְּטִיט. מבארת הגמרא: החידוש בדין זה דָּאף עַל גַּב דְּלֹא בְּרִינְעָא בְּרִינְעָא – שאינה מחוברת לארץ, כלולה במכירה, שכיון שהשומירה עצמה אינה עשויה בטיט, אינה חשובה בפני עצמה ובטלה לשדה.

שנינו במשנה: וכן כלל את הַחֲרוֹב שְׂאִינָה מוֹדְכָב וְאֵת בְּתוּלַת הַשְּׂקָמָה. מבארת הגמרא: החידוש בדין זה דָּאף עַל גַּב דְּאִילָמִי – שהחרוב ובתולת השקמה היו גסים ועבים, אינם חשובים ונמכרים עם השדה. עתה מבארת הגמרא את הדברים שאינם כלולים במכירה שנשנו בסוף המשנה, אימתי אינם כלולים לפי רבי מאיר ואימתי לפי רבנן. שנינו במשנה: אֲכָל לֹא מִכָּר עממ' לא את הַאֲבָנִים שְׂאִינָן לְצִדְכָּה. מבארת הגמרא: לשיטת בני בבל שהמשנה עוסקת באבנים שמניחים על העומרים, אם כן לְרַבִּי מֵאִיר הסובר שאף תשמישים שאינם קבועים כל כך כלולים במכירה, צריך לפרש שהכוונה כאן לאבנים דְּלֹא מִתְקַנֵּן – שאפילו לא הותקנו לצורך שימוש השדה, ולכן אינם מכורות עממ'. ואילו לְרַבִּנָּן הסוברים שרק תשמישים המיוחדים לשדה מכורים עממ', כוונת המשנה כאן אפילו לאבנים שהתקינו אותם לצורך השדה, אלא דְּלֹא מִתְקַנֵּן – שלא הניחום בשדה, ולכן אינם נחשבות כתשמיש קבוע וחשוב. וכן לעוֹלָא דְאָמַר לעיל שהמשנה עוסקת באֲבָנִים תְּסֻדוֹת לְגֵדָר, יש לפרש שֶׁלְרַבִּי מֵאִיר הכוונה כאן לאבנים דְּלֹא מִתְקַנֵּן – שאפילו לא התקינו אותם לצורך בניית הגדר. ואילו לְרַבִּנָּן אפשר לפרש שהכוונה לאבנים שכבר התקנים אלא דְּעֵדִיין לֹא סָדְדוּן זו על גב זו, שאף באופן זה אינם כלולות במכירה.

שנינו במשנה: וְלֹא כָלל במכירה את תְּקִינָה שֶׁבְּכֶרֶם שְׂאִינָן לְצִדְכּוֹ. מבארת הגמרא את אופן דין זה לפי רבי מאיר ולפי רבנן: לְרַבִּי מֵאִיר יש לפרש שהכוונה כאן לקנים דְּלֹא מִשְׁפִּינֵן – שאפילו לא החליקו אותם בשביל להעמידם תחת הגפנים, ולכן אינם כלולים במכירה. ואילו לְרַבִּנָּן אפשר לפרש שהכוונה כאן לקנים משופים אלא דְּעֵדִיין לֹא מוֹקְנֵן – אינם נעוצים בקרקע, שאף באופן זה אינם כלולים במכירה.

שנינו במשנה: וְלֹא כָלל במכירה את הַתְּבוּאָה הַתְּלוּשָׁה מִן הַתְּרָקַע. מבארת הגמרא את החידוש בדין זה: וְאִם עַל גַּב דְּבִרְיָא לְאִרְעָא – שהתבואה עדיין נצרכת לקרקע, כגון שצריך לטעות את התבואה בקרקע בשביל שתתייבש, אינם נמכרת עם השדה כיון שאינה מחוברת לקרקע. שנינו במשנה: וְלֹא כָלל במכירה את חֵיצַת הַקְּנִים שְׂחִיָּא גְדִילָה בקרקע ששיעורה בֵּית רוֹבַע. מבארת הגמרא את החידוש בדין זה: וְאִם עַל גַּב דְּקִמְיָי – שהקנים דקים, מכל מקום כיון שגדלים בקרקע גדולה ששיעורה 'בית רובע', הרי הם חשובים ואינם נמכרים עם השדה.

מביאה הגמרא תוספת לדין זה: אָמַר רַבִּי חִיָּא בְּרַ אָמַר אָמַר רַבִּי יוֹנָאי, לֹא עַל חֵיצַת הַקְּנִים בְּלָדָּה שֶׁמְחֻזָּק 'בית רובע' אמרו במשנה שהיא חשובה ואינה נמכרת עם השדה, אִלָּא אֲפִילוּ עֲרוּגָה קְטַנָּה שֶׁל בְּשָׂמִים שאינה מחוזקת 'בית רובע', וְיֵשׁ לָהּ שֵׁם בְּפִי עֲצָמָה, אִינָה נִמְכָּרַת עִמָּה. מבארת הגמרא אימתי יש לערוגה שם בפני עצמה: אָמַר רַב פִּסְאִי, וְהוּא דְקָרוּ לָהּ – לערוגה דְּפִלְגָּא – ערוגת בשמים של פלוגי.

שנינו במשנה: וְלֹא כָלל את הַשְּׂוֹמֵרָה – סוכת השומרים הַעֲשׂוּיָה בְּטִיט. מבארת הגמרא את החידוש בדין זה: וְאִם עַל גַּב דְּמִתְקַנֵּן בְּרִינְעָא – שהשומירה מחוברת בטיט לקרקע ואינה מיטלטלת, מכל מקום כיון שהיא עצמה עשויה בטיט, הרי היא חשובה בפני עצמה, ודינה כבית שאינו נמכר עם השדה.

(שנינו במשנה: וְלֹא כָלל לֹא את הַחֲרוֹב הַמְּוֹדְכָב וְלֹא סֵדֵן הַשְּׂקָמָה. מבארת הגמרא את החידוש בדין זה: וְאִם עַל גַּב דְּקִמְיָי – שהחרוב

1 וסדן השקמה היו דקים וקטנים, מכל מקום כיון שהם חשובים ויש
2 להם שם בפני עצמם, אינם מכורים עם השדה).
3 כיון ששנינו שיש חילוק בין שומירה העשויה בטיט לשאינה
4 עשויה בטיט, מביאה הגמרא נידון לגבי מלבנות של פתחים,
5 ומבארת שגם בזה יש חילוק אם מחוברת בטיט או ביתדות: פְּעִי
6 רְבִי אֶלְעָזָר, המוכר בית ולא פירש מה כלל במכירה, מְלַבְּנוֹת שֶׁל
7 פְּתָחִים – מסגרות העשויות סביב המשקוף והמזוזות שבפתח, מֵהוּ
8 – מה דינם, האם הם כלולות במכירת הבית. מבארת הגמרא את
9 אופן הספק: הֵיכָא דְּמַחְפְּרִי בְּמֵינָא – כשהמסגרות מחוברות לבית
10 בטיט, לֹא תִיפְעִי לָךְ – אין לך להסתפק, דְּהָא מַחְפֵּר – שהרי
11 מחוברות הם לבית ונמכרות עמו. כִּי תִיפְעִי לָךְ – באיזה אופן יש
12 לך להסתפק, דְּנִקְיִי בְּסִיבֵי – כשהם מחוברות לבית ביתדות ונוח
13 לפרקם, מֵאִי, האם כיון שאינם נצרכות כל כך לפתח אינם מכורות
14 עם הבית, או כיון שסוף סוף הם מחוברות לבית הרי הם נמכרות
15 עמו. תִּיקוּ – יעמוד הנידון בספק.
16 מוסיפה הגמרא להסתפק: פְּעִי רְבִי זִירָא, אף אם נאמר שמלבנות
17 של פתחים המחוברות בסיכי נמכרות עם הבית, עדיין יש להסתפק
18 בְּמְלַבְּנוֹת שֶׁל חֲלוֹנוֹת – מסגרות העשויות סביב חלונות הבית
19 ומחוברות בסיכי, מֵהוּ, מִי אֲמַרִינָן שדווקא מלבנות הפתחים
20 שנעשו לחזק את הבנין מכורות, אבל מלבנות החלונות שלא

21 נעשו לחזק את הבנין, אלא לְנוֹי בְּעֶלְמָא הוא דְּעָבִיד – עשויות לנוי
22 בלבד, אינם נחשבות כחלק מן הבית ואינם מכורות עמו, או דְּלִמָּא
23 – שמא, כִּיּוֹן דְּמַחְפְּרִי – שהם מחוברות ביתדות לבנין, מַחְפְּרִי –
24 הרי חבורם מחשיבם כחלק מהבנין ונמכרות עם הבית. ומסקנת
25 הגמרא: תִּיקוּ.
26 מוסיפה הגמרא להסתפק: פְּעִי רְבִי יְרֵמְיָה, אף אם נאמר שמלבנות
27 הפתחים והחלונות נמכרות עם הבית, כיון שהם מחוברות לבנין,
28 עדיין יש להסתפק בְּמְלַבְּנוֹת שֶׁל פְּרָעֵי הַמִּטָּה – חתיכות עץ
29 שמניחים תחת רגלי המיטה כדי שלא ירקיבו מהקרקע, מֵהוּ, האם
30 הם נמכרות עם המיטה. מבארת הגמרא את אופן הספק: כָּל הֵיכָא
31 דְּמִיטְלָטְלִי בְּהֵדָה – במקום שחתיכות אלו מחוברות למיטה
32 במסמרים או ביתדות, ומיטלטלים עם המיטה, לֹא תִיפְעִי לָךְ – אין
33 לך להסתפק, שודאי מכורים הם, דְּהָא מִיטְלָטְלִי – שהרי הם
34 מיטלטלים עם המיטה, ולכן הם חלק ממנה, כִּי תִיפְעִי לָךְ – באיזה
35 אופן יש לך להסתפק, הֵיכָא דְּלֹא מִיטְלָטְלִי – כשאינן המלבנות
36 מחוברות למיטה, מֵאִי, האם כיון שאינם מחוברות אינם נמכרות
37 עמה, או כיון שהם משמשות את המיטה הרי הם כחלק ממנה
38 ונמכרות עמה. תִּיקוּ.
39 שנינו במשנה: וְלֹא כֻלָּל בַּמְכִּירָה לֹא אֶת הָרוֹב הַמּוֹדָק וְלֹא סֵדֵן
40 הַשְּׁקָמָה (ובו').

בבא בתרא דף סט עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש) רכט

ויתן לו, כדי שלא יהא 'מחוסר אמנה' שאינו עומד בדיבורו, ואם
לא יעשה כן, חייב לנכות לו מהדמים ששילם את דמי שני
הדקלים. ואי משכבד – אם יש לו דקלים המשועבדים לבעל חובו,
הרי קנה הלוקח שנים מן הדקלים המשועבדים, ולכן פריך ליה תרי
דיקלי – יפדה שני דקלים משעבוד בעל חובו ויתן לו. אופן שני:
אמר ללוקח, הריני מוכר לך ארעא דיקלי – שדה עם הדקלים
שבתוכה, חוין – אנו רואים, אי אית בה דיקלי – אם יש בשדה זו
דקלים (יהיב ליה) [ונבינה ונדין] – הרי המקח קיים, ואי לא – אם
אין בשדה דקלים, פקח טעות הוא והמקח בטל, שהרי הוא קנה את
השדה על דעת שיש בו דקלים. אופן שלישי: אמר ללוקח, הריני
מוכר לך ארעא בי דיקלי – שדה הראויה לדקלים, לית ליה דיקלי
– אינו חייב ליתן ללוקח דקלים, ואף אם אין בשדה דקלים המקח
קיים, שהרי לא אמר שמוכר לו שדה שיש בה דקלים, אלא דחויא
לדיקלי קאמר ליה – שדה יפה הראויה לדקלים אמר לו. אופן
רביעי: אמר ליה ללוקח, הריני מוכר לך את השדה לבר מדיקלא
פלגיא – חוץ מדקל פלוני, חוין – רואים, אי דיקלא – הדקל ששייר
מבא הוא – הוא דקל טוב שמוציא קב תמרים, שיירי שנייה – רק
את אותו הדקל שייר המוכר לעצמו, אך את שאר הדקלים מכר,
שכן אנו אומרים שכוונתו לשייר לעצמו קצת מפירות שדהו
ליהנות מהם, אבל אי דיקלא בישא הוא – אם הדקל ששייר הוא
גרוע שאינו מוציא אפילו קב תמרים, קל שכן הך – שגם את שאר
הדקלים שהם טובים ממנו שייר לעצמו, שכן כוונתו לומר שאפילו
דקל זה הגרוע ששייר לעצמו וכל שכן את הטובים ממנו. אופן
חמישי: אמר ליה ללוקח, השדה מכורה לך לבר מאילני – חוץ
מהאילנות שבה, אנו רואים, אי אית ליה אילני – אם יש לו בשדה
עצי פרי כגון זיתים תאנים ותפוחים, הרי היא מכורה לבר מאילני
– חוץ מאילנות אלו שבה, ואולם דקלים וגפנים שבה אינם
משויירים למוכר כיון שבסתם אינם קרויים אילנות כפי שיתבאר
להלן. אך אי אית ליה בשדה רק דיקלי – דקלים, הרי היא מכורה
לבר מדיקלי – חוץ מדקלים שבה, ואף על פי שמשום חשיבות
הדקלים אין רגילים לקרום אילנות סתם, מכל מקום כיון שאין
בשדה אילנות אחרים, ודאי כשאמר 'חוץ מאילנות' כוונתו היתה
לשייר את הדקלים לעצמו. וכן אי אית ליה בשדה רק גופני –
גפנים, הרי היא מכורה לבר מגופני – חוץ מגפנים שבה, ואף על פי
שגם גפנים אין רגילים לקרום אילנות סתם משום חשיבותם,
מכל מקום כיון שאין בשדה אילנות אחרים, ודאי כוונתו היתה
לשייר את הגפנים לעצמו. אבל אם יש לו בשדה גם אילני – עצי
שאר מיני פירות וגם גופני – גפנים, הכל מכור ואף הגפנים לבר
מאילני – חוץ מעצי שאר מיני פירות, כיון שבסתם אין הגפנים
קרויים אילנות, ואינם בכלל השיור. ואם רוצה המוכר לשייר אף
אותם לעצמו צריך לגלות דעתו בפירוש. וכן אם יש בשדה אילני
– מיני עצי פירות ודיקלי – דקלים, הכל מכור ואף הדקלים לבר
מאילני – חוץ משאר מיני עצי פירות, כיון שבסתם אין הדקלים
קרויים אילנות, ואינם בכלל השיור. אך אם אין לו בשדה שאר
מיני עצי פירות אלא רק גופני ודיקלי – גפנים ודקלים, הכל מכור
ואף הדקלים לבר מגופני – חוץ מהגפנים, שהרי הגפנים קרויים
אילנות יותר מהדקלים, וכאשר אמר 'חוץ מאילנות' ודאי כוונתו
היתה לשייר את הגפנים ולא את הדקלים.
מבואר לעיל שהמוכר שדה 'חוץ מהאילנות שבה' אין האילנות
מכורים, ועתה מבאר הגמרא אלו אילנות כלולים בשיור, ואלו
אינם כלולים בשיור זה ונמכרים עם השדה: אמר רב, קל שיעולין
לו פתחל – כלומר, כל שהאילן גבוה וצרין לעלות בחבל כדי
ליטול את פירותיו, הרי זה קרוי אילן והוי בכלל השיור, אך
שאין עולין לו פתחל – כל אילן שהוא נמוך ואין צריך לעלות בחבל
כדי ליטול את פירותיו, אינו קרוי אילן, ולא הוי שיור – אינו בכלל
השיור.

מבררת הגמרא: קאנא הני מילי – מנין למדים את דין זה שאף אם
אמר 'היא וכל מה שבתוכה מכורין', לא כלל עמה את החרוב
המורכב וסדן השקמה. מבאר הגמרא: אמר רב יהודה אמר רב,
דאמר קרא – נאמר בפסוק גבי קניית שדה עפרון על ידי אברהם
(בראשית כ"ד) 'וַיִּקֶם שָׂדֶה עֶפְרֹן אֲשֶׁר בְּמִכְפֶּלֶה וְגו' אֲשֶׁר לִפְנֵי מִמְרָא
הַשָּׂדֶה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר בו וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל גְּבֻלוֹ
סָבִיב', והיינו, שאף על פי שלא פירשו מה כלול במכירת השדה,
שהרי אברהם אמר לעפרון בלשון סתם 'נתיי קסף השדה קח
ממני' (בראשית כ"ד), ועפרון השיב לו בלשון סתם 'ארץ ארבע מאות
שקל קסף' ולא הזכיר מה כלול במכירת הארץ, מכל מקום קנה
עמה את 'כל העץ אשר בשדה', אך עדיין בהמשך הפסוק 'אשר
בכל גבולו' מיותר, שהרי מ'וכל העץ אשר בשדה' כבר למדים
שהעצים הנמצאים בתוך גבולות השדה מכורין, לכן דורש רב
שתיבות אלו באו ללמד איזה עצים מכורים בכלל השדה ואיזה
אינם מכורים, וכך נדרש 'אשר בכל גבולו', אין נמכר בכלל השדה
אלא מי שצריך ל'גבול סביב', כלומר, עצים שאין שם בעליהם
עליהם כיון שאינם חשובים, וכדי שלא יערער אדם לומר שהם
שלו ובקרקע שלו הם נטועים צריך בעל העץ לעשות גבול סביבם
שידעו שהם נטועים בתוך שדהו, וכיון שאינם חשובים הרי הם
בכלל השדה ונמכרים עמה, אך יצאו אלו – חרוב המורכב וסדן
השקמה, שאין צריכין ל'גבול' – שאין צריך לעשות גבול סביבם,
שכיון שהם עצים חשובים שם בעליהם עליהם והכל יודעים מי
נטעם והיכן נטעם, וכיון שהם חשובים הרי הם כשדה בפני עצמה
ואינם כלולים במכירת השדה. ומאחר ולמדים מפסוק זה שחרוב
המורכב וסדן השקמה נחשבות כשדה בפני עצמה, ממילא נדע
שאף אם אמר 'היא וכל מה שבתוכה מכורין' אין החרוב והשקמה
בכלל המכירה, כיון שאמירה זו מועלת רק לענין שיכלול במכירה
אף תשמישי השדה שאינם קבועין כל כך בשדה, כגון אבנים וקנים
שעדיין לא תיקנום לצורך השדה, אך אינה מועלת לכלול את
החרוב והשקמה שנחשבים כשדה בפני עצמה.
הגמרא מוסיפה לדרוש את הפסוק: הרי עדיין היה די בכך שיכתב
'אשר בכל גבולו', ולשם מה נוספה תיבת 'סביב'. אמר רב
משמשא, מבאין למדים למצרים מן התורה – שהקונה את השדה
קנה גם את המיצרים שסביב השדה ואת האילנות הנטועים בתוך
המיצרים, שכן תיבת 'סביב' משמעה 'מיצרים' שמסביב לשדה.
הגמרא מבאר כיצד יש לכתוב את שטר מכירת השדה: אמר רב
יהודה, האי מאן דמוכר ארעא להבירה – אדם המוכר שדה לחבירו,
צריך למכתב ליה בשטר המכירה, קני לך בכלל השדה ודיקלין –
דקלים שגדלו כל צרכם, ופתאלין – שתילים שניטעו ועדיין
לא גדלו, והוצין וציצין שהם מיני דקלים. ואמנם אף על גב דכי לא
כתב ליה הכי – גם אם לא יכתוב לו כן בשטר קני – הרי הוא קונה
את כל האילנות האלו (וכמבואר במשנתנו), אפילו הכי יש לכתוב
כן, משום ששופרא דשפרא הוא – לשון זו מיפה את כחו של
השטר, שאם יבוא הדבר לידי כולל אילנות במכירה, יזכו את הלוקח
במוכר שדה סתם האילנות כוללים במכירה, יזכו את הלוקח
באילנות שהרי מפורש כן בשטר.
הגמרא מביאה כמה אופני אמירה במכירת שדה, ומבאר כיצד
יש לפרשם. אופן ראשון: אמר ליה המוכר ללוקח, הריני מוכר לך
ארעא ודיקלי – קרקע ודקלים, הרי דבריו מתפרשים שיש כאן שני
מכירות חלוקות, האחת מכירת השדה עם כל הדקלים שבה, וכן
הוסיף ומכר לו דקלים שיש לו במקום אחר, ולכן חוין – אנו
רואים, אי אית ליה דיקלי – אם יש לו דקלים מחוץ לשדה זו, יהיב
תרי דיקלי – יתן לו מהם שני דקלים שהקנה לו, שהרי אמר
שמוכר לו דקלים ומיעוט רבים שנים. ואי לית ליה – אם אין לו
דקלים נוספים מחוץ לשדה זו, ודאי כוונתו היתה למכור לו דקלים
שיקנה לצרכו, ולכן ודין ליה תרי דיקלי – יקנה בשבילו שני דקלים

העבודה לעשות מגשמיות ורוחניות ואת הגשמי לעשות כלי לרוחניות – זוהי מטלה אישית. בזה מחוייב כל אחד ואחד בפרט.

היום יום כט אדר שני